

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Idea Theologiæ Sacramentalis

Petrus <a Sancto Josepho>

Coloniæ, 1648

VII. De quibusdam aliis effectibus Pœnitentiæ.

urn:nbn:de:hbz:466:1-42272

DE POENITENTIA CAP. VII. 281

injuncta, aut certe ut in alia, poena à Deo statuta suffineatur, quod fit in purgatorio.

Dices cum Novatoribus, Scripturam asserere, Deum non amplius recordari peccatorum, quæ remissa sunt; item avertere faciem suam ab illis, eaque non imputare & similia, quæ non rectè dicerentur, si Deus pro peccatis illis poenam aliquam imponeret. *Respondeo*, Deum eatenus oblivisci peccatorum quæ remissa sunt, quatenus ea non punit poenâ æternâ, quæ ipsis debebatur, neque propter illa respicit amplius hominem, ut inimicum & odio dignum: sed eum diligit ut amicum, intò ut filium, ac heredem regni cœlestis, & ut talem leviter punit, eo modo quo parentes corripiunt filios suos, quos impensè diligunt.

Nota; quòd etsi non semper dum remittitur peccatum mortale, remittatur tota poena temporalis illis debita: interdum tamen contingere potest, pro ratione contritionis, ut integra poena penitus deleatur. Sicut enim quò perfectior est hominis contritio, eò major, cæteris paribus, illi gratia infunditur; ita etiam eò major poena temporalis illi remittitur. Unde contritio ad tantam perfectionem pertingere potest, ut intuitu illius tota poena deleatur.

CAPUT VII.

De quibusdam aliis effectibus Pœnitentiæ.

RESOLUTIO I. *Peccatum veniale remitti potest, tam per sacramentum, quàm per virtutem Pœnitentiæ.* PRIMUM patet ex verbis illis Jo. 20. Quorū remiseritis peccata, remittuntur eis. &c. ea enim generalia sunt, & ad peccata omnia actualia extenduntur. Quare cum per illa detur potestas absolvendi à peccatis in sacramento Pœnitentiæ, dubitari non debet, quin ea facultas etiam ad remissionem venialium extendatur.

Confirmatur; nam non tantum peccata mortalia, sed

sed etiam venialia sunt materia sufficiens sacramenti Poenitentiae, ut supra diximus. Unde rectè & utiliter, circaque omnem praesumptionem in confessione dici possunt, ut tradit Concilium Trident. *sess. 14. cap. 3.* Quare absolutio sacramentalis non cadit tantum in peccata mortalia, sed etiam in venialia.

Secundum suadetur nam si extra sacramentum, per poenitentiam remittitur peccatum mortale, quis negare potest, per eandem remitti veniale, si ad illud se extendat? imò cum contritio virtualis sufficiat extra sacramentum, ad remissionem peccati mortalis: nulla ratio est, cur etiam non sufficiat ad expulsiōem venialis. Ceterum talis contritio includitur in eo actu amoris Dei quo homo ita Deum diligit, ut non tantum detestetur actu ea, quae ipsius amicitiae directè repugnant, eamque dissolvunt, sed etiam ea quae eum offendunt, eique displicent, salva tamen illius amicitia, si illi veniant in mentem, ut practice detestanda, aut si non occurrunt, ex vi actualis amoris ita affectus est, ut explicitè ea detestaretur, si ejus animo observarentur. An autem illa contritio necessaria sit ad remissionem peccati venialis, jam examinandum est, quare sit

RESOLUTIO II. *Ut peccatum veniale remittatur justo extra sacramentum, sufficit illius attritio.*] **LOQUOR** de justo, ut vides: nam si sermo sit de peccatore, qui cum peccato mortali venialia conjuncta habet, dicendum est venialia in eo non remitti extra sacramentum, nisi per veram contritionem, quia nimirum ea non remittuntur, nisi mortale deleatur. Hoc autem de lege ordinaria, deleri non potest extra sacramentum, nisi per contritionem aut formalem, aut virtuales. Ergo idem de venialibus dicendum est.

*Probat*ur ergo resolutio, quia cum peccatum veniale non dissolvat amicitiam divinam, neque gratiam expellat, qui illud committit, manet Deo gratus,

tus, illiusque amicus, & filius adoptivus, ac hæres gloriæ æternæ : multoque minus Deum offendit, quam qui impingit in peccatum lethale, quod gratiam expellit, & amicitiam divinam violat. Quis autem sibi persuadeat, Deum tam perfectam exigere dispositionem ab ipsius amico, & filio adoptivo, idque pro levi offensa, quàm exigat ab ipsius hoste, & mancipio diaboli pro offensa gravissima? Hoc sanè divinæ misericordiæ, & æquitati parum videtur consentaneum. Cum ergo Deus à peccatore non postulet nisi veram contritionem, ut illi peccatum mortale remittat extra sacramentum, fatendum est eum minori aliqua dispositione, atque adeò attritione contentum esse, ut peccatum veniale justo remittat.

Dices 1. Si attritio sufficit ad remissionem peccati venialis extra sacramentum, sequitur peccatum illud nunquam remitti in sacramento ex opere operato, quod absurdum est. Sequela patet: nam ad valorem sacramenti necessaria est attritio, ergo per illam semper remittitur peccatum veniale, antequam accedat absolutio. *Respondeo* hoc argumentum non habere locum in peccatore, qui accedit ad hoc sacramentum cum peccato mortali & veniali, & cum sola attritione: tunc enim remissio venialis non fit per illam attritionem, sed per sacramentum ut dictum est. Et hoc sufficit ut dicamus, ejusmodi peccatum interdum remitti ex opere operato.

Dices 2. Ex communi Theologorum placito, minor requiritur dispositio ad obtinendam peccati remissionem in sacramento, quàm extra sacramentum: atqui in sacramento ad remissionem venialis, requiritur ut minimum attritio. Ergo extra sacramentum necessaria est contritio. *Respondeo* majorem propositionem intelligendam esse, de remissione peccati venialis, quod cum mortali conjunctum est. Utrumque enim remittitur extra sacramentum per solam contritionem: in sacra-

sacramento autem attritio ad eorum remissionem sufficit.

RESOLUTIO III. *Ut peccatum veniale remittatur iusto, extra sacramentum, sufficit virtualis attritio.*]
DICO extra sacramentum: nam cum formalis dolor sit de essentia sacramenti Pœnitentiæ, perspicuum est non posse per illud peccatum deleri cum dolore virtuali, ut *suprà cap. 26.* ostensum est.

Probatur ergo resolutio, de remissione venialis, extra sacramentum: nam non magis est necessaria attritio formalis, ad remissionem peccati venialis, extra sacramentum, quam contritio formalis, ad remissionem peccati mortalis. Atqui contritio formalis non est necessaria, extra sacramentum, ut mortale remittatur, sed virtualis sufficit ex *cap. præcedenti.* Ergo & peccatum veniale, cum attritione virtuali remitti potest.

Hinc collige, non tantum remitti veniale, quando iustus de eo dolet, propter pœnas quas meretur, aut quia retardat ab afflictione æternæ beatitudinis, vel quia aliqua ratione virtuti adversatur: sed etiam quando ita afficitur erga virtutem aliquam, ut ex vi ejusmodi affectus actualis, detestaretur peccatum veniale, si ipsi ut practicè detestandum occurreret. Sicut peccatum mortale deletur, quando homo ita Deum diligit, ut ex vi talis dilectionis, peccatum mortale detestaretur super omnia, si de eo cogitaret. Cum hoc tamen discrimine, quod contritio in amore illo Dei inclusa, ex vi motivi se extendit ad omnia peccata mortalia, atque adeo omnia excludit; attritio verò inclusa virtualiter in amore specialis cujusdam virtutis, non se extendit nisi ad peccatum tali virtuti oppositum, ac proinde solum illud expellit. Quare ut omnia deleantur, necesse est ut attritio ad omnia se extendat.

Ex dictis etiam collige, peccatum veniale nunquam remitti in hac vita, sine infusione gratiæ habitualis, vel enim remittitur simul cum mortali, & tunc manifestum

nifestum est infundi gratiam, ad remissionem mortalis, ex ordinaria lege necessariam. Vel remittitur per se solum in homine iusto, & hoc cum non fiat nisi per attritionem supernaturalem, aut formalem, aut virtuales, qui actus est de condigno meritorius augmenti gratiæ, certum etiam est remissionem peccati venialis non contingere, sine infusione gratiæ. *Dixi, in hac vita*: nam de alia secus sentiendum est, ut ex 5. Resolutione patebit.

RESOLUTIO IV. *Veniale conjunctum cum mortali, nunquam remittitur in alia vita.*] **PROBATUR.** nam postquam peccatum veniale patratum est, remanet in anima quædam macula, quæ deleri non potest, sine retractatione aliqua voluntatis. Ille autem qui in mortali interiit, cum sit damnatus, ita obstinatus est in malo, ut nullum actum retractationis veræ & supernaturalis, qualem exigimus, elicere possit. Quare remissionem peccati venialis consequi non potest.

Dices ex ea sententia sequi, peccatum veniale puniri pœna æterna, quod absurdum est, cum non mereatur nisi temporalem. *Responderi potest,* peccatum veniale, ex se quidem non mereri nisi pœnam temporalem, per accidens tamen puniri æterna: eo quod conjunctum mortali in æternum durat, & tamdiu pœnam meretur, quamdiu est.

Verum alii malunt negare consequentiam. Quia etsi peccatum veniale quoad culpam in inferno non deleatur; non tamen apparet ratio, cur homo pro pœna ei debita, quæ tantum est temporalis, satis pati non possit. Justitia enim vindicativa exigit dumtaxat, ut homo tantam pœnam subeat, quanta illius culpæ debetur: atqui pro culpa veniali debetur illi, verbi causa, pœna unius diei dumtaxat. Ergo si talem pœnam subeat, dicetur tantum pati, quantum justitia exigebat, & consequenter satis pati.

Neque refert quod culpa maneat. Nam cum homo

cam

eam tollere non possit, à ratione alienum videtur, ut tamdiu puniatur, quamdiu illa manet; sicut a quum non est, ut fur credatur flagris. donec ablata pecuniam referat, si nihil habet unde restituat. Aliud est de viatoribus: nam cum facile possint, gratia adiuti, culpam tollere, verisimile est Deum eis nunquam remittere poenam, donec remissionem culpæ consecuti sint, esto gravibus poenis eos afficiat, eas enim ob alios fines infligere potest.

RESOLUTIO V. *Veniale peccatum remittitur iustis in alia vita, mediante contritione quam statim post mortem eliciunt.*] EST communis, & probatur: nam cum anima separata hominis iusti fide, & charitate prædita sit, & ab affectibus ac perturbationibus partis sensitivæ libera, nihil ob stare potest, quominus tunc per veram detestationem, in peccatum suum feratur, illiusque remissionem à Deo obtineat. Et vice versa, cum peccatum non soleat deleri in hac vita, nisi posita illius retractatione, verisimile est neque deleri in alia, nisi etiam retractetur per detestationem. Quare cum anima separata hominis iusti possit ejusmodi actum elicere, nulla ratio est, cur sine illa credamus remissionem peccati ei conferri.

Hinc primò refelluntur qui existimant peccatum veniale remitti paulatim per tolerantiam poenarum purgatorii: ea enim tolerantia, etsi ad satisfactionem pro poenis debitis conducat: non tamen prodest ad remissionem culpæ, quia ea non obtinetur nisi accedat retractatio voluntatis, quæ in dicta tolerantia, ut sic, non continetur.

Secundò refelluntur ii qui docent, culpam venialem tolli per bona opera, quæ successivè fiunt in purgatorio. Nam cum eodem instanti quo anima est separata, ea perfectè statum suum cognoscat, & Deum perfectè diligat, negari non potest, quin tunc in verum actum contritionis erumpat. Eo autem posito, statim remittitur veniale, neque opus est ut ad illius

remissio.

remissionem obtinendam, anima per posteriores actus se disponat.

Verum hic nota, per actum illum contritionis animam non mereri augmentum gratiæ, neque remissionem peccati venialis, quia ad meritum requiritur status viæ, ut alias dictum est. Item neque ratione illius, quicquam condonari ex pœna debita peccato veniali, quia ex ordinatione divina, sicut neque meritum, ita neque satisfactio habet locum in alia vita, sed tantum satisfactio.

RESOLUTIO VI. *Peccata dimissa non redeunt quoad habitualement maculam, quando post eorum remissionem aliquod peccatum committitur.*] **DICO** quoad habitualement maculam: nam quod non redeat idem actuale peccatum quoad substantiam, nimis perspicuum est; cum homo non possit eundem numero actum qui transiit, naturæ viribus reproducere; ac sæpè accidat, ut peccatum quod de novo committit, sit non tantum numero, sed etiam specie distinctum ab eo, quod ipsi est remissum.

Itaque probatur assertio de peccato, seu culpa habituali: illa enim dicit ordinem intrinsecum ad actum præteritum, qui cum de novo non ponatur ab homine, sequitur neque etiam illam redire, nisi quis dicere velit, eam à solo Deo produci, quod apud Catholicos inauditum est.

Dices, maculam illam resultare ex peccato, quod de novo fit, ad eum modum quo, peccatum originale resultat in homine, ex tali generatione: non autem quod illud à Deo, vel ab homine cui inest, producat. *Respondes* negando paritatem: nam Deus peccatum primo parenti remisit, sub ea conditione, ut qui ex illius stirpe via ordinaria nascerentur, Virginem beatissimam excipio, essent infecti peccato originali. Quare mirum non est, quod posita tali conditione, ejusmodi peccatum resultet. At verò quando Deus alicui remittit peccatum mortale, ea remissio est absoluta, & independens

ab

ab omni conditione de futuro, ut patet tum ex variis testimoniis Scripturæ, quæ nullam conditionem adjunctam habent; tum ex forma hujus sacramenti, quæ absolutam remissionem peccatorum significat. Quare etsi homo post obtentam remissionem peccet, non propterea redit peccatum ante remissum.

Instabis, quemdam Regem Matth. 18. omne debitum servo remisisse, ac postea revocasse, & statim subditur: sic & Pater meus cœlestis faciet vobis, nisi remiseritis unusquisque fratri suo, de cordibus vestris. *Verum* non est necesse ut intelligamus, in parabola illa idem redisse debitum secundum se simpliciter: sed aliud simile esse impositum servo, propter crudelitatem qua usus fuerat erga conservum suum. Ita ergo non repetit Deus peccata, quæ semel remissa sunt, sed interdum peccantem subjicit graviori pœnæ, quàm si priorum peccatorum remissionem non obtinuisset: eò quòd ingrato animo se gerat erga benefactorem suum, & eatenus peccata priora dicuntur redire.

RESOLUTIO VII. *Peccata dimissa non etiam redeunt, quoad reatum pœnæ æternæ.*] PROBATUR, nam homo non est debitor pœnæ, nisi propter culpam, sed prior culpa non redit. Ergo nec pœna illi debita. *Confirmatur*, nam sicut culpa, ita & pœna æterna absolute remissa fuit, & non tantum sub conditione, non ampliùs peccandi. Ergo etsi homo postea peccet, non ideo redit reatus pœnæ prædictæ. Nam ut hoc fieret, vel Deus deberet revocare decretum suum absolutum, vel homo inefficax illud redderet, quod dici non potest.

Dices, peccata mortalia remissa quoad culpam, & pœnam æternam duntaxat, & non quoad pœnam temporalem, puniuntur in inferno pœna æterna. Ergo pœna æterna redit ob subsequens peccatum. *Respondent aliqui* concedendo antecedens, & negando consequentiam. Nam quando homo iterum peccat,

nulla

nulla ex parte Dei imponitur poena ob peccatum prius remissum, sed ipse per peccatum mortale quod perpetrat, constituit se in eo statu, in quo non potest satisfacere, nec satisfati pro poena temporali, debita peccato remisso. Quare quandiu durat status praedictus, tamdiu durat poena illa.

Respondent alii negando antecedens. Quia etsi homo constitutus sit in peccato mortali, sive in hac, sive in alia vita; non apparet ratio, cur non possit satisfati propter poenam temporalem, quae peccato remisso subeunda restat; si Deus tantam poenam illi infligat, quantae est obnoxius, idque in vindictam peccati praeteriti. Iustitia enim vindicativa non aliud, quam aequalitatem inter poenam, & debitum exigere videtur, ut supra dicebamus.

Adverte tamen priorem responsionem eam pari difficultatem, quod cum doceat, poenam temporalem secundum se totam durare in aeternum, ex ea aperte sequitur, hominem tantum pati in inferno pro culpa remissa, quantum pateretur si ea non esset remissa, quod sane nimis durum videtur. Sequela patet, nam per remissionem culpa, poena aeterna mutatur in temporalem; Ergo si accedente alio peccato, haec poena iterum fit aeterna ea redit ad priorem suum statum: & consequenter homo aequè plectitur, ac si culpa non esset remissa.

Contra posteriorem verò responsionem illud obijci potest; quod Ecclesia strictè prohibet, ne quis oret, aut sacrificium offerat pro damnatis; ex quo non leviter, conjicitur, poenas eorum omnes esse aeternas: si enim aliqua finiri posset, cur piissima mater Ecclesia vellet eos privare fructu orationum & sacrificii, quocitius poena illa liberari possent? Obiectio sanè non spernenda, cui tamen *satisfiet, si dicas*, damnatos, quia perpetuò sunt obstinati in malo, & in odio Dei, indignos esse qui fidelium suffragiis juventur; & aequum esse, ut poenae temporales quibus sunt obnoxii, non finiantur, donec satisfassi fuerint.

RESOLUTIO VIII. *Peccata remissa redeunt secundum quid, id peccatum subsequens, tam quoad culpam, quoad quā penam.*] **PRIOR PARS PATET**, nā peccatum sequens ratione ingratiitudinis, continet maiorem malitiam, quam si priora non fuissent remissa; unde fieri potest, ut præter propriam malitiam, contineat tantam deformitatem, quantam continebat unum aut alterum peccatum ex remissis: quò fit ut hæc peccata secundum quid redire dicantur, etiam quoad culpam. Imò tantus posset esse contemptus remissionis perceptæ, ut sequens peccatum æquaret, vel etiam superaret malitiam peccatorum præcedentium; præsertim si ea non ita multa essent, aut valde gravia.

Posterior pars ostenditur: nam per præcedentia peccata homo merebatur pœnam æternam sensus, & dampni: utraque verò hæc pœna redit quoad speciem, per sequens peccatum mortale, cum per quodlibet ejusmodi peccatum homo mereatur cruciatus ignis perpetuos, & privationem visionis beatificæ. Et in hoc generatim peccata omnia lethalia conveniunt: quamvis hoc discrimen inter illa sit quod peccata omnino similia simili pœna mulstentur, graviora verò majori secundum intensiorem; quod maxime locum habet in pœna sensus, quam manifestum est cum illa inæqualitate. juxta peccatorum exigentiam, infligi posse. Idem autem dici potest de pœna dampni, quantum ad effectus positivos, qui ex privatione visionis beatificæ, & negatione auxiliorum gratiæ sequuntur, quamquam verisimile sit, privationem ipsam non suscipere magis & minus, sed in omnibus damnatis æqualem reperiri; ad eum modum quo omnes qui visu carent, sunt æqualiter cæci, neque dici potest quod unus cæcitas intensior, aut remissior sit cæcitate alterius.

RESOLUTIO IX. *Opera mortificata per poenitentiam reviviscunt.*] **EST** communis & ita certa, ut opposita à multis judicetur temeraria, aut erronea.

Poenitentia

DE POENITENTIA CAP. VII. 291

*Probat*ur primò ex illo loco *Ezech. 33.* Impietas impij non nocebit ei, in quacunque die conversus fuerit ab impietate sua: At valde noceret ei, si merita mortificata non reviviscerent, quia privaret eum tota gratia & gloria meritis illis debita.

Secundo, idem, ratione ostenditur. Opera mortificata reviviscere nihil est aliud, quàm hominem in tali statu constitui, ut prædicta opera recuperent efficaciam perducendi illum. In vitam æternam, ex *S. Tho. 3. p. q. 89. art. 5.* Atqui hoc fit per poenitentiam, ergo opera mortificata per poenitentiam reviviscunt. Probat^r minor: nam etsi bona opera in se transeant, manent tamen in acceptatione divina; tum quia sunt dona Dei, ex illius motione & auxilio facta, tum quia habent efficaciam ex Christi meritis, quæ etsi transierint, manent tamen semper Deo accepta, & habent in nobis effectum, ablato obice peccati. Porro peccatum superveniens impedit, quo minus opera illa bona sint efficacia in actu exercito, ut ita loquar, ad perducendum hominem, qui ea elicit, ad vitam æternam. Quare cum per poenitentiam impedimentum illud tollatur, nihil obest quominus dicta opera reviviscant, & eandem vim, quam prius habebant, recuperent.

Dices, peccata remissa per poenitentiam non redeunt ob subsequens peccatum, ut suprà dictum est: Ergo nec opera per peccatum mortificata, reviviscunt per poenitentiam. *Respondeo* negando sequelam: Et ratio discriminis est, quia per poenitentiam peccata abolentur, & destruuntur secundum se, quare ea non redeunt sive quoad culpam, sive quoad reatum poenæ. At verò bona opera non abolentur secundum se, sed manent in acceptatione divina, & peccatum superveniens impedit tantum eorum effectum: quare peccato remisso, incipiunt habere efficaciam sicut ante obicem.

RESOLUTIO X. *Homo per poenitentiam recuperat omnem gratiam deperditam. & totum jus ad gloriam, quod*

quod ex præcedentibus meritis sibi comparaverat.] SEQUITUR ex dictis : nam per pœnitentiam bona opera reviviscunt, quod de omnibus sine discrimine intelligendum est, cum nulla sit ratio cur unum potius reviviscat, quam aliud; siquidem omnia æquè dicuntur manere in acceptatione divina, & sola peccati præsentia impediri, quominus vim suam exerant. Si ergo omnia opera bona reviviscunt, eandem vitam quam ante habebant, recipiunt: & consequenter eandem gratiam. & idem jus ad gloriam.

Confirmatur: nam si homo non recuperet totum id, quod per peccatum amisit, sed partem aliquam duntaxat, sequeretur peccatum valde illi nocere, etiam peracta pœnitentia, quia privaret illum parte aliqua gratiæ & gloriæ. Consequens autem repugnat Ezechieli supra citato. Item neque Deus redderet peccatori annos integros, quos locusta, & bruchus comederunt, ut habetur Joel. 2. id est, ut explicant Hieronym. & alii, peccator non reformaretur in pristinum statum. Rursus multa bona opera illi forent inutilia, & eatenus frustra laborasse diceretur: cujus oppositum tradit Paulus ad Gal. 3. Ut ergo hæc vitentur, fatentum est totam gratiam deperditam, & totum jus ad gloriam restitui.

Atque hinc refelluntur, non modo qui docent, hominem ita resurgere, ut tantam solum recipiat gratiam, quanta est illius contritio: sed etiam qui putant, hominem resurgentem à peccato, tantam recipere novam gratiam, quanta est illius contritio, & præterea æqualem ex deperdita recuperare: Juxta hoc enim merita præcedentia non reviviscunt per pœnitentiam nisi ex parte. Adde quod, præter alia, illud absurdum sequitur, quod si duo homines, quorum unus innumera ferè merita cummulasset, alius verò pauca, peccarent mortaliter, & cum contritione ut duo resurgerent, & morerentur, æqualem gratiam & gloriam obtinerent: quod repugnat

pugnat suavi providentiæ, qua Deus res humanas gubernat.

Adversus prædicta objici potest. Concilium Trident. sess. 6. cap. 7. ubi dicitur, unumquemque recipere suam justitiam, secundum mensuram quam Spiritus sanctus partitur singulis prout vult, & secundum propriam cujusque dispositionem. Cui consonat vulgatum illud axioma Philosophorum, formæ intensificationis, & remissionis capaces eò producantur intensiores, aut remissiores, quò dispositio subjecti est intensior, aut remissior. Gratia ergo confertur homini in justificatione, secundum dispositionem qua præditus est, non secundum merita præcedentia.

Respondeo cum distinctione. Duobus modis contritio potest concurrere ad productionem gratiæ. Primò tanquam dispositio ad productionem illius per se, ex ordinatione Dei requisita. Secundò tanquam removens prohibens, seu veluti causa per accidens qua tollitur peccatum cujus præsentia obest quominus merita antiqua per se producant gratiam. Porro gratia ad quam contritio priori modo concurrat, datur secundum modum illius: ita ut quò intensior, vel remissior est contritio, eò gratia sit intensior, aut remissior: & eo sensu intelligenda, quæ in objectione allata sunt. Quæ verò confertur posteriori modo, non datur juxta modum contritionis, sed potius juxta modum meritorum præcedentium, quæ sunt causa illius per se.

RESOLUTIO XI. *Merita omnia mortificata redeunt, per quantumvis minimam contritionem homo resurgat.*] RATIO potest colligi ex dictis: nam contritio non concurrat ad reviviscentiam meritorum, eo modo quo concurrat ad novam gratiam conferendam; ad hanc enim concurrat, ut dispositio quædam per se necessaria, ex ordinatione divina; ad illam verò tantum ut removens impedimentum peccati, quod quandiu præsens est, impedit quominus merita effe-

Actum aliquem vitæ habeant. Cæterum quilibet gradus contritionis, quantumvis exiguus, sufficit ad tollendum peccatum mortale, ut liquet ex supradictis, Ergo, eo ablato, merita omnia reviviscunt, sive per valde intensam, sive per admodum remissam contritionem ablatum sit. Imò cum per solam attritionem peccatum remittatur in sacramento, ea sufficiens est ad reviviscentiam meritorum omnium.

Confirmatur hæc ratio autoritate Concilii Trident. sess. 6. cap. 16. ubi docet, nihil amplius deesse justificatis, ut ob bona opera quæ in Deo sunt facta, vitam æternam consequantur, quam ut in gratia decedant. Possunt autem in gratia constitui per minimam contritionem; ergo hæc contritio sufficit ad reviviscentiam meritorum omnium. Sequela patet: nam per illam homo constituitur in eo statu, in quo si moreretur, reciperet gloriam essentialem, præcedentibus bonis operibus debitam, quod aliud nihil est quam præcedentia merita reviviscere.

Ex quibus duo collige; Primo, merita omnia reviviscere, statim atque homo elicit actum contritionis: cum enim per talem actum auferatur peccatum, & consequenter homo fiat capax totius gratiæ deperditæ, aliorumque habituum illam comitantium, nulla est ratio cur statim ea non recuperet. Eò vel maxime quòd cum ex tunc acceptus maneat ad gloriam essentialem, prioribus meritis ex justitia debitam, consequenter illi debetur tunc etiam ex justitia, gratia proportionata meritis & gloriæ: & cum sit sufficienter dispositus ob remotionem peccati, ad eam recipiendam, non est cur in aliud tempus differatur.

Secundo collige, hominem qui post peccatum mortale justificatur, resurgere semper ad majorem gratiam, quam unquam habuerit. Ratio est, quia ex una parte recipit totam gratiam deperditam, ut proba-
tum

tum fuit, ex alia verò novam recipit gratiam, proportionatam suæ contritioni.

CAPUT VIII.

De Sacramento Extrema-Unionis.

RESOLUTIO I. *Extrema-unctio est Sacramentum novæ legis, à Christo institutum.*] PRIOR PARS EST DE FIDE, ut patet ex dictis, de Sacramentis in genere. *Probat*ur autem 1. ex illo Jacobi 5. Infirmatur quis in vobis, inducat Presbyteros Ecclesiæ, & orent super eum, ungentes eum oleo in nomine Domini, & oratio fidei salvabit infirmum, & alleviabit eum Dominus, & si in peccatis est, dimittentur ei. In quibus verbis continentur omnia, quæ possunt requiri ad rationem sacramenti, nimirum materia, forma, Minister, subjectum, & effectus. Quare negari non debet, quin inde sufficienter colligatur, Extremam unctionem esse sacramentum propriè dictum.

Confirmatur: nam locus ille Jacobi intellectus semper fuit ab Ecclesia de hoc sacramento, ut colligi potest ex variis authoribus, ac maximè ex Concilio Trident. *sess. 14. cap. 1.* ubi docet, ex Apostolica traditione didicisse Ecclesiam, in verbis citatis Jacobi tradi materiam, formam, proprium ministrum, & effectum hujus salutaris sacramenti.

Secundo eadem veritas ostenditur ex definitione Ecclesiæ: Concilium Florentinum in litteris unionis: *Quintum*, inquit, sacramentum Extrema unctio est, cujus materia est oleum olivæ per Episcopum benedictum. Et Trident. *sess. citata can. 1.* hæc habet. Si quis dixerit, Extremam unctionem non esse verè & propriè sacramentum, à Christo Domino nostro institutum, & à Beato Jacobo Apostolo promulgatum; sed ritum tantùm acceptum à Patribus, aut figmentum humanum, anathema sit.

Posterior pars est etiam de fide, ut ex jam dictis intelligi potest, tum quia Concilium Tridentinum, disertè damnat negantes hoc sacramentum fuisse à